

za okres IV – IX. 1966

Konferencje, zjazdy

14 maja odbyła się w Warszawie narada poświęcona sztuce ludowej i folklorowi Mazowsza, Kurpiów i Podlasia, zorganizowana przez Wyd. Kult. PWRN. Uczestniczyli w niej naukowcy, przedstawiciele Cepelii i terenowych władz kulturalnych. Radzono nad problemami inwentaryzacji i konserwacji zabytków architektury drewnianej (sprawa skansenów), potrzebą utworzenia w terenie etnograficznych punktów muzealnych (w Pułtusk, Sierpcu i Węgrowie), metodami opieki jaką należy otoczyć twórców ludowych. Zwrócono uwagę Cepelii na konieczność poprawy zaopatrzenia w surowce pracujących dla niej twórców ludowych oraz uaktywnienie podległych Cepelii zespołów regionalnych. Dyskutowano projekty rozwoju dorocznych imprez regionalnych.

W Lublinie obradował w czerwcu Zjazd Międzywojewódzkiego Klubu Pisarzy Ludowych, zrzeszającego ponad 100 twórców z całego kraju. Zebrani wysłuchali referatów dotyczących znaczenia ludowej twórczości pisarskiej dla kultury narodowej (St. Czernika) oraz jej miejsca w literaturze współczesnej (dr R. Rosiaka). Odbył się wieczór autorski uczestników oraz ogłoszenie wyników konkursu na poezję ludową, na który wpłynęło 65 prac. Pierwszymi nagrodami wyróżniono utwory Hanny Nowobilskiej z Białki Tatrzańskiej (woj. krakowskie) oraz Jana Pocka z Kalenia (woj. lubelskie). Z okazji zjazdu otwarto na Zamku w Lublinie dwie wystawy: dorobku pisarstwa ludowego oraz malarzy „prymitywów”.

W Gdańsku odbyła się w dniach 26–28 września „Sesja popularno-naukowa dotycząca Folkloru i Sztuki Ludowej Pomorza Gdańskiego”. Organizatorami jej byli: Wyd. Kult. PWRN, Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, muzea woj. gdańskiego i inni. Uczestniczyli w sesji przedstawiciele instytucji naukowych, muzeów, terenowi działacze kultury i przedstawiciele stowarzyszeń regionalnych. Referaty podstawowe wygłosili: doc. dr J. Ligęza (Folklor jako czynnik wzbogacający kulturę narodową) oraz prof. dr M. Znamierowska-Prüfferowa (Potrzeby i możliwości w zakresie badań folklorystycznych na Pomorzu Gdańskim w oparciu o placówki muzealne). Pięć referatów regionalnych dotyczyło poszczególnych dziedzin folkloru ludowego Pomorza. Referat końcowy (Popularyzacja folkloru i sztuki ludowej w działalności

kulturalno-oświatowej organizacji społeczno-kulturalnych) wygłosił dyr. dep., mgr Cz. Kałużny. Wszyscy uczestnicy sesji otrzymali powielone teksty referatów. Organizatorzy planują też ogłoszenie materiałów sesyjnych drukiem.

Zorganizowano w czasie sesji objazd terenowy muzeów regionalnych oraz ośrodków etnograficznych Kociewia, Powiśla i Kaszub, odbyły się występy zespołów regionalnych z Kwidzyna i Kościerzyny. Szczególnie interesujące dla uczestników objazdu było poznanie zbiorów kultury materialnej i sztuki ludowej, zgromadzonych przez miejscowe społeczeństwo w Starogardzie, Sztumie oraz Kartuzach (Muzeum Kaszubskie).

Działalność muzeów

W Łowiczu na zapleczu gmachu Muzeum powstaje skansen łowicki. Przeniesiono już dwie chałupy z końca XVIII i początku XIX w.

W Katowicach na obszarze 20-hektarowego terenu wchodzącego w skład Parku Kultury powstaje skansen, największy w kraju. Na podstawie badań terenowych wytypowano i wykonano inwentaryzację 80 zabytków architektury ludowej, które znajdują się w skansenie.

W Bierkowicach pod Opolem rozpoczęto budowę skansenowskiego Muzeum Wsi Opolskiej. Zaplanowano, że do 1970 r. w muzeum znajdować się będzie 60 obiektów. Przeniesiono już 15 zabytkowych budynków, które poddawane są konserwacji i montowane.

W Toruniu, na terenie przylegającym do Muzeum Etnograficznego, organizuje się Park Etnograficzny, w którym znajdują się zagrody chłopskie z Kujaw, Pałuk i Kaszub. Urządzenie ich wewnątrz, ilustrujące kulturę ludową tych regionów na przełomie XIX i XX w., uzupełni ekspozycję muzealną. Przenosi się też na teren Parku wielki spichrz kujawski (dworski), w którym znajdują pomieszczenie wystawy czasowe. W organizacji Parku wielkie zasługi położyło istniejące od roku Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Etnograficznego.

W Ustce powstało, jako filia Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, skansenowskie muzeum rybackie. Ekspozycja jego ilustruje warunki życia i pracy rybaków.

W Rawie Mazowieckiej, w gmachu dawnego kolegium jezuickiego, otwarto Muzeum Regionalne Ziemi Rawskiej. Zgromadzono przede wszystkim zabytki sztuki i kultury materialnej ludowej, jak rzeźby, stroje, meble i sprzęty gospodarskie.

Koło Miłośników Ciechanowca zorganizowało w swym mieście Muzeum Rolnicze, dysponujące ponad 700 eksponatami.

W Zwierzyńcu, pow. Zamość, organizuje się Muzeum Regionalne Roztocza. Zgromadzono już wiele eksponatów, m.in. z zakresu rzeźby ludowej.

Muzeum Ziemi Pasymskiej powstaje z inicjatywy społecznej w Pasymiu. W lokalu miejscowej młeczarni zgromadzono już wiele zabytków kultury ludowej, głównie mebli, sprzętów gospodarskich i tkanin.

Inicjatywa tworzenia Izb Regionalnych i Izb Pamiątek rozwija się nadal (por. kronika nr 2/66). W omawianym półroczu utworzono nowe izby: w Boguszowie, pow. Wałbrzych (ma ona być załącznikiem przyszłego Muzeum Ziemi Wałbrzyskiej).

Na terenie woj. olsztyńskiego utworzono trzy leśne izby regionalne: w Jaśkowie koło Wiertła, Spychowie i w Leśniczówce Nida. Wiewskie izby regionalne powstały w Parlezie Wielkiej, pow. Morąg, i Wrzesinie, pow. Olsztyn.

W Krakowskiem izby powstały w Dobrem, pow. Limanowa i w Siedzinie, pow. Nowy Targ. W Pcimiu w Szkole Podstawowej im. M. Radockiego powstał szkolny „kącik pamiątek regionalnych”.

Szkolną izbę pamiątek otwarto też w Liceum Ogólnokształcącym w Tyszowcach, pow. Tomaszów Lubelski.

Klasztor cystersów w Szczyrzycu, pow. Limanowa, zorganizował stałą ekspozycję muzealną zbiorów własnych w salach dawnej bursy klasztornej. Szczególnie interesująca jest kolekcja zabytkowej rzeźby ludowej, gromadząca kilkadziesiąt eksponatów z terenu pow. Limanowa oraz kolekcja rzeźb J. Janasa z Dębna Podhalańskiego.

Konkursy, wystawy, dni i festiwale folkloru

Wystawę p.n. „Kultura ludowa Podhala” zorganizowało Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie oraz Minist. Kult. i Szt. na barce pływającej Notecią, Wartą i Odrą od maja do września. Pokazano ok. 150 eksponatów z dziedziny snycerki, meblarstwa, stroju, narzędzi gospodarskich, ceramiki, malarstwa i rzeźby. Barka zatrzymywała się w większych osiedlach i miastach. W sierpniu barka zawinęła na 10 dni do Frankfurtu nad Odrą, gdzie wystawa była centralnym punktem uroczystości ku czci Milenium Państwa Polskiego. Wystawę na barce zwiedziło w tym sezonie ponad 30 tysięcy osób.

Od 2 do 16 maja otwarta była w Szczecinie, w salach WDK na Zamku, wystawa malarstwa na szkle H. Roj-Ciaptakowej z Zakopanego.

Dni folkloru pałuckiego zorganizowali w drugiej połowie maja Wyd. Kult. PWRN w Bydgoszczy i PPRN w Żninie, PDK i Muzeum Regionalne w Żninie. Z tej okazji odbył się zjazd twórców ludowych, urządzony w dniu otwarcia wystawy sztuki ludowej Pałuk. Pokazano na wystawie przede wszystkim ekspozycje współczesne. Reprezentowane były: rzeźba w drewnie, ptaszkarstwo, piernikarstwo oraz hafciarstwo.

Wystawę sztuki ludowej pow. olkuskiego urządzono w sali Technikum Ekonomicznego w Olkuszu, w czerwcu, z okazji obchodów Dni ziemi olkuskiej. Organizowali wystawę Muzeum Etnograficzne w Krakowie i Wyd. Kult. PPRN. Pokazano ekspozycje zabytkowe i współczesne z zakresu meblarstwa, zdobnictwa wnętrza, stroju, tkaniny, ceramikę, plastykę obrzędową (piękne lalki jasełkowe), rzeźbę i malarstwo.

W czasie dni Krakowa obchodzonych corocznie w czerwcu Cepelia zorganizowała na Rynku Mariackim wielki kiermasz wyrobów ludowych. W czasie kiermaszu urządzono pokazy wykonywania malowańk zalińskich, haftu i koronkarstwa.

Wystawę sztuki ludowej z okolic Strzyżowa zorganizowano w Strzyżowie w czasie czerwcowych obchodów „Dni ziemi strzyżowskiej”. Wystawione ekspozycje pochodziły ze zbiorów prywatnych Z. Leśniaka. Pokazano wyroby z drewna, ceramikę, tkaniny, rzeźby.

W maju i czerwcu czynna była w pałacyku TPSP w Warszawie

wystawa „Tkanina-haft-koronka” reprezentująca pracę uczennic Technikum Tkactwa Artystycznego i Zasadniczej Szkoły Zawodowej im. Heleny Modrzejewskiej w Zakopanem. Wystawa pokazywała dorobek ostatnich 20 lat pracy szkoły. Wychowując przede wszystkim

dziewczęta góralskie, zatrudnione po skończeniu szkoły głównie w Zakopiańskich Warsztatach Wzorcowych, szkoła dąży do powiązania artystycznego rękodziela współczesnego z bazą surowcową i tradycjami artystycznymi regionu.

Wystawę sztuki ludowej pow. lubaczowskiego zorganizował w maju w Lubaczowie Wyd. Kult. WRN. Pokazano rzeźbę, malarstwo, tkaninę i haft.

Doroczny konkurs malowania chat w Zaliptu odbył się 30 maja. Jednocześnie zorganizowano oddzielny konkurs dla dzieci w miejscowej szkole i przedszkolu. Ogółem uczestniczyło w konkursie 32 malarzy i 2 malarzy ludowych.

W maju otwarta była w Częstochowie „Wystawa twórczości ludowej, amatorskiej i rękodzielniczej”, zorganizowana przez oddział Cepelia z Katowic. Pokazano snycerkę w drewnie, tkactwo i koronki, kowalstwo artystyczne, biżuterię cieszyńską F. Horaka, rzeźby w drewnie.

Dni Sieradza, szczególnie uroczyste w związku z obchodami milenijnymi, odbyły się od 28 maja do 5 czerwca. Zorganizowano m.in. wystawę sztuki ludowej w miejscowym muzeum, kiermasz wyrobów ludowych i występy zespołów folklorystycznych.

W czasie trwania Dni Łowicza — 4 i 5 czerwca, otwarto w Muzeum retrospektywną wystawę prac Katarzyny Guzek i Zofii Wiechno obchodzących 65-lecie i 40-lecie twórczości artystycznej. Pokazano wycinanki, tkaniny i hafty. Obie twórczynie otrzymały nagrody Ministra Kultury i Sztuki. Z okazji „Dni” urządzono kiermasz wyrobów ludowych, konkurs na przyspiewki łowickie, korowód regionalny, odbyły się występy zespołów pieśni i tańca — miejscowych oraz zaproszonych — kurpiowskiego z Łomży i „Podhala”.

Dni folkloru ziemi łódzkiej obchodzono od 15 do 19 czerwca. Organizatorami byli Wyd. Kult. PWRN, Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne oraz terenowe placówki kulturalne. Urządzono wystawę współczesnej sztuki ludowej pow. łódzkiego, poprzedzoną konkursem na którym pierwszymi nagrodami wy-

różniono: Walentyne Stożkową z Kurowic za wycinanki, Katarzynę Ziętek z Czarnocina za strój, Marię Białowąs z Tychowa za wózek dyngusowy, Henryka Wlazło z Tychowa za kowalstwo. W zorganizowanym w dniu otwarcia wystawy Zjeździe twórców ludowych wzięło udział 45 osób. Ponad 50 zespołów regionalnych i kapel ludowych wzięło udział w 20 imprezach. W Muzeum Etnograficznym wygłoszono szereg odczytów poświęconych sztuce ludowej i folklorowi, w kinach wyświetlano filmy etnograficzne. Na zakończenie Dni odbył się korowód zespołów głównymi ulicami miasta oraz kiermasz z udziałem twórców ludowych.

Centralne uroczystości „Mazowieckiej Wiosny Kulturalnej” odbyły się w Płocku w dniach 23–26 czerwca. Organizatorami Wiosny byli Wyd. Kult. PWRN i PPRN woj. warszawskiego. Imprezę przygotowywano na terenie województwa w ciągu całego roku. Poprzedziły ją powiatowe sejmiki kulturalne i eliminacje zespołów artystycznych ludowych i amatorskich (działa ich ponad 150), z których najlepsze wystąpiły na estradach płockich. Z zespołów folklorystycznych wyróżniły się „Kadziło” — zespół spółdzielni Kurpianka, Sanniki — z Sannik i Opocznianka — z Opoczna.

Zorganizowano też wystawę „Mazowiecka Wiosna Kulturalna”, w salach Prezydium PRN. Pokazano wycinanki czołowych wycinankarek obu puszczy kurpiowskich, pająki, bukiety sztucznych kwiatów, palmy wielkanocne i wycinanki, a także plecionki ze słomy i korzeni, rzeźbę w drewnie, tkaninę, strój i ceramikę. Poziom eksponatów był na ogół b. dobry. Z wyjątkiem tkanin i stroju eksponowano wyroby współczesne, lub rekonstrukcje wykonane przez twórczyńnię ludowe (wózek dyngusowy, gaik). Komisarzem wystawy był Antoni Śledziwski, projekt i realizację plastyczną opracowali Janina i Wiktor Stankiewiczowie.

Katalog wystawy „Mazowiecka Wiosna Kulturalna”, Warszawa 1966, s. 14, il. 9, zawiera artykuł A. Śledzińskiego, wprowadzający do tematu wystawy oraz fotografie typowych eksponatów.

Wystawa haftu i stroju kujawskiego czynna była w Szkole Podstawowej w Ślawsku Wielkim w maju i czerwcu. Organizowała wystawę nauczycielka M. Patykówna pod nadzorem Muz. Etnograficznego w Toruniu. Ekspozycje wykonane zostały przez ok. 40 uczestniczek zimowego kursu uniwersytetu powszechnego, na którym prowadzono m.in. naukę tradycyjnego kujawskiego haftu i kroju.

W lokalu klubu „Ruchu” w Jaworzynie odbyła się w czerwcu,

zorganizowana przez klub, wystawa koronek cieszyńskich, wykonanych przez członkinie istniejącego przy klubie 30-osobowego zespołu haftu ludowego.

*

Wystawę współczesnej twórczości ludowej Opolszczyzny zorganizowało w czerwcu Muzeum Opolskie przy współudziale Minist. Kult. i Szt. Pokazano kraszonki, pajaki, kwiaty sztuczne, hafty, rekonstrukcje stroju, szmaki oraz rzeźbę i malarstwo o charakterze twórczości amatorskiej. Wystawa ma być eksponowana także w Czechosłowacji.

*

Z okazji Millenium chrześcijaństwa w Polsce urządzono w wielu diecezjach wystawy sztuki religijnej, mające działy sztuki ludowej. Wystawa taka otwarta była w czerwcu w Lublinie w budynku przykatedralnym. Pokazano rzeźby w drewnie, ceramikę z Urzędowa, krzyże kowalskie.

Podobna wystawa, zorganizowana przez PAX i Veritas czynna była w czerwcu i lipcu w Częstochowie w jednym z pawilonów wystawowych przy III Alei. Wśród eksponatów sztuki ludowej zwracała uwagę rzeźba w drzewie, zarówno zabytkowa (ze zbiorów prywatnych T. Seweryna i J. Wiktora), jak współczesna, oraz malarstwo na szkle.

*

Z okazji obchodzonych w czerwcu Dni Folkloru Wielkopolski Muzeum Ziemi Szamotulskiej w Szamotułach opracowało wystawy: „Ludowy haft szamotulski”, którą eksponowano w witrynach sklepowych na rynku we Wronkach, „Relikty budownictwa ludowego ziemi szamotulskiej w fotografii” w klubie „Ad Acta” w Szamotułach oraz wystawę „Wielkopolskie malarstwo i rzeźba ludowa” ze zbiorów Muzeum Narodowego w Poznaniu, którą pokazano w sali wystaw czasowych Muzeum w Szamotułach.

*

W salach wystawowych Domu Chłopa w Warszawie czynna była w czerwcu wystawa rzeźbiarzy ludowych z Zawidza. Była to już druga w tym roku wystawa zawiżkich twórców zorganizowana w Warszawie przez spółdzielnię „Gromada” (por. kronika nr 2/66). Pokazano najnowsze prace Krajewskich, Wierzbowskiego i Wierzbickiego; większość rzeźb zakupiła Cepelia.

*

5 lipca otwarta została w Muzeum Etnograficznym w Toruniu wystawa „Sztuka ludowa i rzemiosło Polski północnej”, zorganizowana w ramach obchodów millenijnych. Wystawa obejmuje zabytkową i współczesną twórczość ludową z terenów woj. bydgoskiego i sąsiednich: pokazano bogate kolekcje tkanin i strojów, ceramiki, mebli i wy-

robów z drewna, plecionek, zabawek, kowalstwa oraz przegląd współczesnej rzeźby ludowej. Reprezentowane są na wystawie regiony Kujaw, Pałuki, Kaszuby, Warmia, Kurpie i Podlasie północne. W dniu otwarcia wystawy przekazano zwiedzającym pierwszy budynek skansenu: mały spichlerzyk kujawski.

*

Wystawa kurpiowskiej rzeźby ludowej otwarta była w lecie na terenie muzeum skansenowskiego w Nowogrodzie.

*

W klubie MPiK w Lublinie otwarta była w lipcu i sierpniu wystawa malowańek zalipiańskich (pn. „Kwiaty Zalipianek”), zorganizowana staraniem lubelskiego BWA, MPiK, przy udziale Wyd. Kult. PWRN. Pokazano prace Felicji Curyłowej, M. Wojtyły, F. Kosieniaka i L. Kosieniaka-Rycerzowej. Ekspozycje pochodziły ze zbiorów muzeów etnograficznych w Warszawie i Krakowie oraz z kolekcji prywatnej J. Stelmaszczyka.

*

W Wejherowie, w salach pow. Domu Kultury, otwarto 30 lipca wystawę prac twórców ludowych powiatu wejherowskiego. Organizatorami jej byli: Wyd. Kult. PRN oraz Zrzeszenie Pomorsko-Kaszubskie. Zgromadzone ponad 130 prac 23 autorów. Najliczniej reprezentowane były hafty kaszubskie, plecionki oraz rzeźba w drewnie (o charakterze twórczości amatorskiej). We wrześniu wystawę przeniesiono do MDK w Rumi, a następnie do Redy. W czasie trwania wystawy zorganizowano w Wejherowie naradę twórców ludowych z przedstawicielami władz kultury i handlu. Dyskutowano na niej głównie zagadnienia organizacji zbytu wyrobów ludowych i opieki nad ich twórcami.

*

W lipcu otwarta była w Pucku, w sali Prezydium PPRN wystawa Sztuki ludowej Kaszub, zorganizowana przez WDK i Wyd. Kult. PRN, z okazji Dni Morza. Pokazano ponad 130 prac, przede wszystkim hafty kaszubskie, wyodrębniając twórczość hafciarek poszczególnych ośrodków: Żukowa, Wdzydz, Pucka. Znalazły się na wystawie także tkaniny, ceramika, plecionki z korzeni i ze słomy, wyroby z rogu oraz instrumenty muzyczne.

*

W Suchej czynna była w sierpniu wystawa „Ziemia suska wczoraj i dziś” zorganizowana w ramach ogólnopolskiego konkursu krajoznawczego p.n. „Przez dziesięć wieków”. Krajoznawcom pomogli Wyd. Kult. PRN, PTTK i inne instytucje. Wystawa ilustrowała historię Suchej, Makowa i Jordanowa oraz sztukę ludową ich okolic. Pokazano mo-

dele chałup, sprzęty i narzędzia drewniane, hafty, stroje.

*

Wystawa „Sztuka ludowa na Górnym Śląsku” otwarta była w sierpniu w salach BWA w Katowicach. Organizatorami wystawy byli: Wyd. Kult. WRN, Muzeum Górnośląskie w Bytomiu i BWA w Katowicach. Pokazano ok. 180 eksponatów z zakresu haftu i tkactwa, kowalstwa i jubilerstwa, zdobionych snycerką przedmiotów drewnianych (naczynia, formy na masło i pierniki, narzędzia tkackie), plastyki obrzędowej (maski), instrumenty muzyczne, malarstwo na płótnie i na szkle oraz rzeźbę w drzewie (tradycyjną i współczesną). Ekspozycje pochodziły ze zbiorów Muzeum Górnośląskiego. Komisarzem wystawy był St. Tejwan, scenariusz i katalog opracował E. Jaworski. Katalog „Sztuka ludowa na Górnym Śląsku”, Katowice 1966, s. 28 nlb, il. 11, artykuł wstępny wprowadzający w zagadnienie śląskiej sztuki ludowej oraz spis eksponatów.

*

Wystawę rzeźby ludowej Kielecczyzny, przygotowaną przez Muzeum Świętokrzyskie w Kielcach, eksponowało w sierpniu Muzeum Ziemi nyskiej w Nysie. Pokazano kilkadziesiąt rzeźb, przede wszystkim współczesnych: L. Kudły, A. i H. Zegadłow, J. Piłata, M. Grygla.

*

W sali PDK w Kościerzynie otwarta była w sierpniu i wrześniu wystawa współczesnej twórczości ludowej Kaszub i Kociewia, zorganizowana przez pracowników PDK. Pokazano około 400 eksponatów, reprezentujących tkactwo (szmaki), plecionkarstwo (bogaty zestaw plecionek z Wdzydz), garncarstwo, haft i rzeźbę w drewnie. W wystawie uczestniczyli wszyscy wybitniejsi współcześni twórcy ludowi z tych regionów.

*

Obchody Dni Folkloru urządzone przez Wyd. Kult. Rad Narodowych WDK i stowarzyszenia regionalne w tym roku już po raz drugi (w sierpniu i wrześniu) wyraźnie się rozwijają. W różnych regionach, przede wszystkim w Polsce południowej, w Kielecczyźnie i na Pomorzu Gdańskim zorganizowano liczne imprezy mające na celu ożywienie i spopularyzowanie sztuki ludowej i folkloru, zarówno wśród ludności miejscowej, jak turystów, także zagranicznych. Odbyły się rozmaite występy i konkursy zespołów pieśni i tańca, kapel ludowych, amatorskie przedstawienia teatralne ilustrujące tradycyjne obrzędy, jarmarki i kiermasze wyrobów ludowych, spotkania z twórcami i wystawy sztuki ludowej. Poniżej wymieniamy ciekawsze imprezy.

*

Dni Świętokrzyskie (28.VIII.–11.IX.) na Świętej Katarzynie, w

Bodzentynie i Kielcach. Zorganizowano wielki jarmark (Bodzentyn) na którym obok straganów stanęły warsztaty garncarzy (S. Sowińskiego, A. Głuszka z Chałupki), rzeźbiarza (A. Zegadły z Krzyżki), oraz tkaczy z Bodzentyna i plecionkarzy. W Kielcach urządzono pokonkursową wystawę kowalstwa, malarstwa i rzeźby ludowej w sali WDK. Organizowali ją: Wydz. Kult. PWRN w Kielcach, Izba Rzemieślnicza oraz WDK. Ekspozycje cechowały wyrównany i dobry na ogół poziom. Uczestniczyli w wystawie twórcy znani już z wcześniejszych imprez tego rodzaju.

*

Dni Opoczyńskie (21.VIII.—11.IX.) w Opocznie. Urządzono konkurs gawędziarzy, kapel i śpiewaków oraz wystawę sztuki ludowej w salach liceum ogólnokształcącego. Pokazano stroje i tkactwo, wycinanki, pająki, kwiaty sztuczne, pisanki i plecionki.

*

Dni folkloru Pogórza w Bieczu (3—4.IX.). Odbyły się występy zespołów regionalnych z Rzeszowskiego oraz wielki, dwudniowy kiermasz wyrobów ludowych i pamiątkarskich.

*

Dzień Zalipia (4.IX.) w Zalipiu. Zwiedzanie malowanych chat i obejść gospodarskich i kiermasz sztuki ludowej na którym znalazły się m.in. skrzynie malowane, hafty, wycinanki, wydmyśzki, bukiety, pająki.

*

Jesień Tatrzańska (4—11.IX.). W Zakopanem odbył się m.in. festiwal zespołów regionalnych ziem górskich. Uczestniczyło w nim 12 zespołów spod Tatr, Bieszczad i Beskidów. Pierwsze nagrody przyznano Zespołowi im. Klimka Bachledy przy Związku Podhalan z Zakopanego i zespołowi Harnasie przy Mineralnej Spółdzielni Pracy z Poronina. W sali BWA w Zakopanem otwarta została wystawa „Region Podhala”, zorganizowana przez ZPAP, Zakopiańskie Warsztaty Wzorcowe, Cepelię i Muzeum Tatrzańskie. Pokazano snycerkę w drewnie, meble, tkaniny, wyroby ze skóry, stroje i współczesne malarstwo na szkle.

*

Na Orawie obchodzono uroczystości 10-lecie muzeum skansenowskiego w Zubrzycy Górnej. Odbyły się występy zespołów regionalnych z Orawy. W Jabłonce otwarta została wystawa „Piękno Orawy” zorganizowana przez Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem ze zbiorów włas-

nych. Pokazano przedmioty z zakresu sztuki i rzemiosła ludowego.

*

Gdańskie Dni Folkloru (11—29.IX) Kwidzyn, Gdańsk, Kartuzy. W Gdańsku urządzono spotkanie z twórcami ludowymi połączone z otwarciem wystawy sztuki ludowej woj. gdańskiego, w gmachu Prez. WRN. Na wystawie pokazano, podobnie jak na omawianych wyżej wystawach sztuki ludowej Pomorza Gdańskiego, prace czołowych twórców ludowych działających na tym terenie. Wyróżniały się piękne szmaciaki z pow. Puck, ptaszki drewniane W. Przybylskiego ze Sztumu, ceramika J. Kaźmierczaka z Kartuz i plecionki z Wdzydz.

*

Dni Zielonej Góry (26.IX.—2.X). W okresie tym odbył się w Zielonej Górze II Międzynarodowy Festiwal zespołów pieśni i tańca. Uczestniczyło w nim 10 zespołów z Bułgarii, Czechosłowacji, Francji, NRD, Rumunii, Węgier, Gruzji oraz polskie zespoły „Lachy” z ziemi sądeckiej, dolnośląski „Wrocław” i Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Lubuskiej. W Muzeum otwarto z okazji „Dni” wystawę pn. „Sztuka ludowa Opola”. Pokazano na niej tradycyjne sprzęty, tkactwo i haft, przedmioty zdobione snycerką, stroje, rzeźbę w drzewie.

*

Muzeum Regionalne w Radomiu urządziło we wrześniu, z okazji Dni Radomia, wystawę pn. „Kultura ludowa regionu radomskiego”. Pokazano ekspozycje przeważnie nowo nabyte. Scenariusz wystawy opracowany został pod kątem ukazania warsztatu pracy wiejskich rzemieślników, artystów i rolników.

*

Centralne Dożynki odbyły się do rocznym zwyczajem w Warszawie (4.IX.). Z okazji obchodów Tysiąclecia organizatorzy postarali się o szczególnie mocne uwydatnienie ich tradycyjnej części folklorystycznej. Na podstawie literatury etnograficznej starannie opracowano kopie wieńców i strojów dożynkowych, a także choreografię pochodów w którym reprezentowane były grupy regionalne ze wszystkich województw. Widowisko folklorystyczne opracowuje od 1952 r. ten sam zespół artystów plastyków, a reżyseruje J. Mierzejewska.

*

W Starej Wsi, pow. Oświęcim, w sali gimnastycznej szkoły podstawowej nauczyciel St. Sieczka zorganizował we wrześniu wystawę zebranych przez siebie i dzieci szkolne ekspozycji na konkurs pn. „Szu-

kamy skarbów Tysiąclecia”. Są to zabytkowe narzędzia i sprzęty gospodarskie. Wystawa pokazywana była także na dożynkach gromadzkich w Dankowicach i powiatowych w Oświęcimiu.

*

W regionalnej izbie muzealnej w Głuchej Puszczy koło Mogilna urządzono we wrześniu, w związku z obchodami Dni Mogilna, wystawę pn. „Ziemia mogileńska w Tysiącleciu”. W dziale sztuki ludowej pokazano rzeźby w drzewie, ptaszki, hafty oraz pierniki K. Pijanowskiego z Mieściska.

*

W klubie MPiK w Kielcach miejscowy oddział TPSP zorganizował we wrześniu indywidualną wystawę rzeźb Henryka Zegadły z Krzyżki, pow. Kielce. 50 rzeźb w drzewie pokazanych na wystawie stanowiło interesujący przykład twórczości świadomie nawiązującej do tradycyjnej rzeźby ludowej i pozostającej w klimacie ludowych podań i baśni. Zarówno scenariusz wystawy, jej oprawę plastyczną, jak katalog opracował sam Zegadło.

Katalog — Wystawa rzeźb Henryka Zegadły, Kielce 1966 r., s. 20 nln. il. 22. Zawiera słowo wstępne Zegadły o sobie oraz spis ekspozycji.

*

We wrześniu otwarta była w Sztokholmie, w salach Domu Kultury w dzielnicy Haegerstens, wystawa Nikifora. Wystawa składała się ze 107 obrazów, które do końca grudnia pokazywane były w różnych miastach Szwecji. Wstęp do katalogu napisał Gunnar Helleman.

*

Z okazji Dni Kultury Rumuńskiej w Warszawie otwarta była wystawa rumuńskiej sztuki ludowej. Pokazano dywany z Oltenii i Bukowiny, ceramikę z różnych regionów, snycerkę w drewnie górali karpaccy, stroje ludowe i zabawki dziecięce.

*

W Muzeum Narodowym w Warszawie zorganizowana została przy pomocy i z inicjatywy Państwowego Muzeum Etnograficznego wystawa pn. „Masqual” — Rzeźba ludowa krzyży etiopskich. Na wystawie zgromadzono 150 krzyży z drewna i metalu, zebranych w ciągu 10 lat poszukiwań prowadzonych przez dr W. Korabiewicza. Krzyże te są używane przez wędrownych mnichów — żebraków i tradycyjnie wykonywane były przez nich samych lub przez rzeźbiarzy ludowych. Kolekcja Korabiewicza jest największym tego rodzaju zbiorem w skali światowej.